

ÇEVRE VE HALK SAĞLIĞI İÇİN EMANET'2011 ELEKTROMANYETİK ALANLAR VE ETKİLERİ SEMPOZYUMU

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, İstanbul Tabip Odası ve İstanbul Barosu'nun ortaklaşa düzenlediği Çevre ve Halk Sağlığı için EMANET' 2011- Elektromanyetik Alanlar ve Etkileri Sempozyumu 7-8 Ekim 2011 günlerinde Yıldız Teknik Üniversitesi Oditoryumu'nda yapıldı.

600'ü aşkın kişinin katılımı ile gerçekleştirilen Sempozyumun ilk gününde Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı Nusret Gerçek açılış konuşmasında; "Dünya insanlık tarihi maddeyi anlama tarihidir. Tüm bilim dallarında yapılan çalışmaların odağında insan olmasına rağmen, insanın yaşamını sürdürmek ve varlığını geliştirmek çabasıyla maddeyi anlama süreci içinde, öngörülemez ve insanlığa zarar veren veya zarar vermesi muhtemel olan sonuçlarla da karşılaşabilmekteyiz. Günümüzde, gelişen teknolojiler toplumun küçük bir bölümünün daha çok servet biriktirme aracı olurken, zararlı sonuçları tüm toplum tarafından paylaşılmaktadır. Gelişen teknolojinin öngörülemez zararlı veya zararlı olması

muhtemel etkilerinin bertaraf edilmesinin öncülleri de yine bilim insanları, aydınlar ve onların kurumları olacaktır" dedikten sonra; "Elektrik enerjisinin üretimi, iletimi, dağıtımıyla ilgili sistem ve cihazlar, elektrikli ev aletleri, haberleşme sistem ve cihazları, iletişim sistem ve cihazları, elektrik enerjisi kullanan cihazlar, ulaşım sistemleri, teknoloji ürünleri'nin yaşamımızın vazgeçilmez unsurları olduklarını vurguladı. Gerçek konuşmasını; "Doğanın ve insanlığın geleceği bugün bizlere emanettir. Bu emaneti hasarsız olarak gelecek nesillere teslim etmek sorumluluğumuz vardır" sözleriyle sonlandırdı.

Gerçek'ten sonra kürsüye çıkan Şubemiz Y.K. Başkanı Erhan Karaçay, "İstanbul Şubemizde, elektromanyetik alanların insan sağlığı üzerine etkileri, tüm canlılar ve çevre üzerine etkileriyle ilgili bir çalışma grubu oluşturuldu. Biz, son 5 senedir bu çalışma grubu bünyesinde, bu konuda ihtiyaç duyan herkese, mahalle muhtarlarının organize ettiği toplantılardan birçok kurumun toplantılarına kadar, hocalarımızın,

meslek insanlarımızın katkılarıyla bilgilendirme çalışması yaptık" dedi. Karaçay, bu alanda resmi olarak görevlendirilen, konunun muhatabı olan kurum temsilcilerinin ısrarlı davetlere rağmen sempozyuma gelmemelerinin tek üzüntüleri olduğunu vurguladı. Karaçay konuşmasını, "Bizim, teknolojiyi engelleyeceğimiz, teknolojiye karşı olmak gibi bir durum söz konusu olmayacak; ancak, teknolojinin nimetlerinden yararlanırken, bu konuda oluşabilecek olumsuzlukları en aza indirecek önlemlerin alınması ve bu konuda toplumun bilgilendirilmesi öncelikli görevimiz, devletin de öncelikli görevi. Bu alanda çalışan şirketlerin faaliyetlerinin engellenmesi, herhangi bir konuda bir kısıt getirilmesi değil amacımız; ama insan sağlığıyla ilgili düzenlemeler konusunda sorumluluklarını da yerine getirmeleri gerektiğine inanıyoruz" diyerek bitirdi.

Sempozyumu düzenleyen kurumlardan olan İstanbul Barosu adına Avukat Mehmet Durakoğlu yaptığı konuşmada; "İstanbul Barosu olarak, yeni dönem içerisinde, HES'lerden, GDO'lardan başlayan bir süreçte, özellikle insan sağlığına, çevre sağlığına, kent sağlığına ilişkin pek çok temel konudaki duyarlılıklarımızı, davalar açarak, 'bizi ilgilendiriyor, ilgilendirmiyor' demeden, belli bir duyarlılıkta götürmeye çalışıyoruz. Bugünkü birlikteliğimiz, partner olan diğer meslek odalarımızla bir araya gelişimizin temelinde yatan en temel olgu bu. Bu duyarlılığımızı devam ettireceğiz. O nedenle, bu toplantıların sadece bu alanda gerçekleşiyor olmasının bile son derece önemli olduğunu" işaret eden Durakoğlu konuşmasını; "İletişim hakkını kullanırken, yaşam hakkından ne denli vazgeçeceğiz? Çevre ne denli etkilenecek ve bu iletişim hakkının kullanılmasına engel olacak? Bir haklar hiyerarşisinden söz ediyorum. Bazı haklarımızı bir başka hakkın önüne koyacak mıyız, koymayacak mıyız? Yaşam hakkı en temel haktır diye iletişim hakkından vazgeçebilecek miyiz? Tam da bugün, belki de dünden itibaren, Apple'ın kurucusu Steve

Jobs'ı anarken, teknolojik gelişmelerin olduğu boyut itibarıyla şikayetlerimizi ne denli dünyaya haklı bir biçimde anlatacağız? "21. Yüzyılın Arşimet'i öldü" derken, ona öylesine övgüler dizerken onun ortaya çıkardığı, onun düşünce dünyasında gelişen temel iletişim faktörlerinin çalışabilmesini sağlayan olgulara karşı ne diyeceğiz? Bütün bunlar aslında insanlığın 21. Yüzyıldaki çelişkileri ve bu çelişkiler devam ediyor. Bu çelişkilere karşı biz nasıl bakacağız, 21. Yüzyıl nasıl bakacak? Teknoloji bir süre sonra nereye varacak da, belki bütün bunları ortadan kaldıracak, hukuk ne diyecek? Tartışarak, sempozyumlar yaparak, bütün bunları belli bir noktaya kadar taşıyıp, sonunda noktayı koyacağız. Bugün değil belki; ama o noktaların konulmasında ciddi bir kilometre taşı olacağına inandığım bu toplantı, bu açıdan bizim için çok önemliydi. Bu önemin hepiniz tarafından kavranmış olduğunu düşünüyorum" sözleriyle tamamladı.

İstanbul Tabip Odası Y.K. Başkanı Prof. Dr. Taner Gören ise sözlerine; "Bizim mesleğimizi uygularken, atasözü niteliğinde önemli bir sözümüz var. Tıp fakültesine girdiğimde ilk öğrendiğim, unutmadığım, sürekli aklımda olan bir söz vardı. Latincesi, 'Primum Non Nocere' diye bildiğimiz ve Türkçe karşılığı 'Önce zarar verme' özdeyişini hatırlatarak" başlamış ve devamında; "İnsan soyu yeryüzünde ilk ortaya çıktığından itibaren, hatta canlıların ilk ortaya çıktığından itibaren, elektromanyetik alanlara maruz kalarak ve onlarla beraber yaşayarak, evrim süreci de bu şekilde gerçekleşmiş ve ona uygun bir biyolojik yapıya sahip olmuştur. Ama elektrik dediğimiz olay hayatımıza girdiği andan itibaren elektrik çarpması şeklinde hayatını kaybeden insanlar olarak dikkat çekiyordu. Hatta bu konuda ta 1700'lü yıllarda hayvan deneyi yapan bir araştırmacının bulduğu sonuçlar üzerinden, elektrik çarpmasından ölen insanları tekrar hayata döndürmek için, halk arasında şok cihazı diye bilinen cihaz geliştirilmiştir. Ama daha sonraki yıllarda elektriğin hayatımıza iyice girip, elektrikli ev aletleri, evlerin elektrik donanımı hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olduktan sonra, elektromanyetik alanların dikkati çekmeye başladığını" vurguladı.

"Bir yandan, Radyo Frekans Ablasyon dediğimiz yöntemle kalp hastalıklarını, ritim bozukluklarını tedavi etmeye çalışıyoruz; diğer yandan araştırmacılar, bu kadar yoğun elektromanyetik alan içerisinde, neredeyse elektromanyetik denizinde, okyanusunda yüzen bir canlı durumuna düşmüş olan insanlar üzerinde, sağlığına zararlı olup olmadığını da araştırıyorlar" diyen Gören, "...çok kesin bir ilişki henüz tam olarak belirlenmemekle birlikte, başta beyin tümörleri olmak üzere kalp damar hastalıkları, beyin

çalışmasındaki bozukluklar, nörodejeneratif hastalık dediğimiz beyin dokusunun harabiyetiyle kendini gösteren hastalıklarla ilişkisi, çeşitli kanserlerle olan ilişkisini araştıran çok sayıda çalışma yayınlanmaya" başladığını söyledi.

Elektrik Mühendisleri Odası adına Y.K. Başkan Yardımcısı Serdar Parker'de konuşmasında; "Bilimsel ve teknik gelişmelerin insan yaşamında ucuz, kaliteli, verimli ve risk unsuru içermeyen sunulması insani ve temel bir sorumluluktur" vurgusunu ön planda tutarak; "Halk sağlığı açısından, manyetik alanların etkileri artık hissedilmeye başlanmıştır. Önümüzdeki yıllarda ise bu etkilerin endişe verici boyutlara ulaşacağı öngörülmektedir. Çevremize baktığımızda, sağlığa etkilerinden dolayı halk tepkisinin yükseldiğini, kimi yerlerde bu donanımların yapımının engellenebildiğini görüyoruz. Bu yüzden de saklama, gizleme gereği duyulan, cumbalı şirin bir ev görünümündeki trafo merkezleri, çocuk parkında heykel görünümü verilmiş baz istasyonları veya evlerin çatısında baca süsü verilmiş antenler dikkatli gözlerden kaçmıyor. Bu sistemler asıl görevlerini yaparken, ciddi elektromanyetik radyasyon yaymalarına rağmen, kurum yetkilileri topluma, tüm dünyada uygulanan standartların uygulandığını, tedirgin olacak bir durum olmadığını söylemektedirler. Türkiye'de kullanılan elektrik alanı şiddeti limit değerleri, konuya kuşkuyla bakan veya hassas limit değerleri uygulayan ülkelerden daha yüksek düzeydedir. Özel firmaların kâr etme önceliğinin halk sağlığının ötesine geçtiğine, denetimlerin dahi özelleştiğine" tanık olduklarını söyledi.

Paker, Elektrik Mühendisleri Odası'nın, "Bugüne kadar mesleki alanlarda gerekli değerlendirmeleri yaparak, kamu yararını savunan bir işlev gördüğünü, pek çok idari işlemde kamu zararını önleyici uygulamalar gerçekleştirdiğini" belirterek, "Oda, mesleki alanlara yönelik kamu adına söz söylemeyi aynı zamanda toplumsal bir sorumluluk olarak görmektedir. Ancak, kamu yararı gereği gösterdiği muhalif kimliği törpülenerek, devlet hiyerarşisine sahip ve tabi, söyleyecek sözü olmayan, etkisiz bir örgüt haline getirilmesi hedeflense de, üyesinden aldığı güçle mücadelesine her zaman olduğu gibi devam edeceğini" belirtti.

TMMOB Y.K. üyesi Hüseyin Yeşil ise konuşmasında özellikle TMMOB ye ve odalara yönelik KHK ile yapılan saldırılardan bahsetti: "İktidarlar yıllardır Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve birlikte olduğu örgütlerin sesini kısmak için her türlü yol ve yöntemi kullanmakta. Örneğin, seçimlerde kendi

yandaşlarının buralara gelmesi için çok büyük çabalar sarf edilmekte, iktidar olanakları kullanılmakta. Bu yetmiyor, şimdi de 326 milletvekili Mecliste olan bir parti, bütün yasaları istediği şekilde orada çıkarabilir; ama buna bile tahammülü olmadan, kararnamelerle bizim alanlarımızı düzenlemeye çalışıyor. Sadece TMMOB'nin alanlarını değil; Tabipler Odasının alanını, Baronun alanını, her alanı kanun hükmünde kararnamelerle düzenlemeye çalışıyor" diyen Yeşil konuşmasını; "3 firma var baz istasyonları, cep telefonları konusunda. Hepsi ayrı ayrı baz istasyonları kuruyor. Şöyle bir şey de denilemiyor: 'Arkadaşlar; hepiniz bir yere kurun' denilemiyor. Birbirinin ayaklarına çelme takmaya çalışıyorlar. Yani bu serbest düzen içinde bile bunu beceremiyorlar. Bizim zaman zaman önerilerimiz oldu. İstanbul'un silüetini bozan gökdelenler var ya, bari bir işe yarasınlar, bu gökdelenlerin üzerine kursunlar baz istasyonlarını. Yani okulların, evlerin, camilerin, halkın en yakınından olan yerlerin tepesinden çok, İstanbul'un bu silüetini bozan, bizim karşı olduğumuz gökdelenlerin üzerine kursunlar bari. Bunları bile değerlendirmiyorlar, değerlendirmek de istemiyorlar. Ama biz, bunları söylemeye devam edeceğiz. Biz, sadece teknik olarak söylemiyoruz çok şeyi; sokağa çıkıp, Türkiye'de olup biten her şeye karşı sesimizi yükseltmeye çalışıyoruz" dedi.

Sempozyuma davetli konuşmacı olarak katılan, Pittsburg Üniversitesi'nden Onkolog Prof. Dr. Devra Davis, yaklaşık iki saate yakın süren konuşmasında; İstanbul'da baz istasyonlarının okul bahçelerinde, yatak odalarının yanı başında bulunmasının sakıncalı olduğunu ve bu durumu anlamakta zorluk çektiğini söyledi. Nasıl ki, sigara ve alkolün zararları tartışılıp, zararlı olduğu kabul edildiyse, cep telefonu ve her türlü elektromanyetik alan yayan cihazların da zararlarının tartışılması gerektiğini belirten Davis "Hükümetler bu yönde ciddi adımlar atmalı, üretici firmaların sadece kar amaçlı davranmaları önlenmeli ve izinler alınırken gerekli araştırmalar ve denetlemeler bağımsız

kuruluşlar tarafından yapılmalıdır" vurgusunu yaptı. Cep telefonu kullanıcısı insanlarda, vücutlarına aldıkları radyasyonun hemen etkisini göstermediğini söyleyen Davis, "2. Dünya Savaşı sırasında Japonya'ya atılan bombaların etkisi 5- 10 yıl sonra değil 40 yıl sonra ortaya çıktı. Aradan geçen onca yıl sonra kanser, beyin tümörü gibi hastalıklar kendini gösterdi. Cep telefonunun zararları da kısa zaman diliminde değil ama yıllar sonra ortaya çıkacaktır" dedi.

Prof. Dr. Devra Davis'den sonra panel ve bildiri sunumlarıyla devam eden sempozyumun "Düzenleyen Üç Kurumun Elektromanyetik Alanlar ve Etkilerine Bakış Açısı" panelinde oturum yöneticiliğini Şubemiz Y.K. başkanı Erhan Karaçay yaparken, EMO Y.K. üyesi Mehmet Bozkırlıoğlu, İstanbul Tabip Odası Y.K. üyesi Dr. Süheyla Ağkoç ve İstanbul Barosu Y.K. üyesi Başar Yaltı panelist olarak yer aldılar.

Sempozyumun ikinci günü (8 Ekim 2011) "Elektromanyetik Alanlar ve Mesleki Maruziyet (Sunukluk)" paneli yapıldı. ODTÜ-KKK'dan Yrd. Doç. Dr. Tayfun Nesimoğlu yöneticiliğinde sürdürülen panelde, 9 Eylül Üniversitesi Elektrik-Elektronik Bölümünden Yrd. Doç. Dr. Ahmet Özkurt, Yeni Yüzyıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Bölümünden Prof. Dr. H. Hilmi Sabuncu ve İstanbul Barosu'ndan Av. Meltem Yakın panelist olarak yer aldılar.

"Elektromanyetik Alanlar ve Etkilerine Kamu Kurumlarının, Özel Kurumların ve Üniversitelerin Yaklaşımı" paneli Elektrik Mühendisleri Odası'ndan Tarık Öden yöneticiliğinde yapıldı. Gazi Üniversitesi Biyofizik Ana Bilim Dalı'ndan Yrd. Doç. Dr. Bahriye Sıray, Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'den (TEİAŞ) Yener Akkaya, Sakarya Üniversitesi Elektrik -Elektronik Mühendisliği Fakültesi'nden Prof. Dr. Osman Çerezci, Telekomünikasyon ve Enerji Hizmetleri Tüketici Hakları ve Sektörel Araştırmalar Derneği Y.K. Başkanı (TEDER) Serhat Özeren ve Türkiye Belediyeler Birliği'nden Ayşe Ünal bu oturumun panelistleriydi.

Sempozyum programında yer alan "Forum: Yurttaş Tepkisi ve Deneyimler" bölümünde; Ankara Mamak Halk Komisyonu'ndan Yusuf Karacakale, Elektromanyetik Kirlilik Mağdurları Platformu'ndan İbrahim Kepenek, Ankara 19 Mayıs Mahallesi Muhtarı Ali Gölpınar, İstanbul Kartal Bölgesinden Özden Davaşlıgil, Ordu-Fatsa'dan Osman Barut ve Üsküdar'dan Hacer Yozgatlı, bölgelerindeki bazı istasyonlarına karşı sürdürdükleri mücadeleleri aktardılar.

Yöneticiliğini İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Biyofizik Ana Bilim Dalı'ndan Prof. Dr. M.Tunaya Kalkan'ın yaptığı "Elektromanyetik Alanların Çevre ve Halk Sağlığına Etkileri" panelinde, Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı'ndan Prof. Dr. Çağatay Güler, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyofizik Bölümü'nden Prof. Dr. Süleyman Daşdağ, Boğaziçi Üniversitesi Elektrik-Elektronik Bölümü'nden Prof. Dr. Selim Şeker ve Tüketici Hakları Derneği Başkanı Turhan Çakar panelist olarak yer aldılar.

Sempozyumun son paneli olan "Elektromanyetik Alanların Yönetimi ve Hukuksal Düzenlemeler" bölümü Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey yöneticiliğinde sürdürüldü. Panelist olarak, Bursa Barosu'ndan Av. Cankat Taşkın, Birleşik Taşımacılık Sendikası'ndan Zafer Aydoğan, İstanbul Barosu Y.K. Üyesi Av. Başar Yaltı, Tüketicileri Koruma Derneği'nden Aysel Can Ekşi ve Boğaziçi Üniversitesi Elektrik-Elektronik Bölümü'nden Prof. Dr. Selim Şeker yer aldı. Sempozyum boyunca sürdürülen panellerin yanında Oditoryum Sergi Salonu'nda 18 sözlü bildiri, 8 adet poster bildiri sunumu da paralel oturumlar olarak gerçekleştirildi.

Sempozyum Yürütme ve Danışma Kurulu üyelerinin katılımıyla, İstanbul Tabip Odası'ndan, Sempozyum Yürütme Kurulu Üyesi Dr. Mustafa Sülkü'nün okuduğu Sonuç Bildirisi ile sempozyum sona erdirildi.

EMANET 2011 SONUÇ BİLDİRGESİ

Sempozyum boyunca; gerçekleştirilen çağrılı bildiride, panellerde ve forumda aşağıdaki görüşler vurgulanmıştır:

- ♦ Her türlü elektromanyetik alan yaratan kaynakların bilinçli olarak kullanılması büyük önem taşımaktadır.
- ♦ Elektromanyetik alanların çevre ve halk sağlığına etkileri için, dünyadaki ve ülkemizdeki bağımsız çalışmaların izlenerek, eksikliklerin tamamlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.
- ♦ Cep telefonlarının mikrodalga ışıma yapan enerji kaynakları olması nedeniyle kullanım sırasında mutlaka beyinden uzak tutulması gerekmektedir.
- ♦ Yoğun elektromanyetik alan ortamında çalışanlar için işçi sağlığı ve iş güvenliğine yönelik periyodik ölçümlerin yapılarak (ölç, kontrol et ve düzelt ilkesi ile) gerekli önlemlerin alınması zorunluluğu getirilmelidir.

Bu konuda ticarileşme ve özelleştirme uygulamalarının kamu yararının önüne geçirilmemesi gerekir.

- ♦ Çocukların cep telefonu ve kablosuz telefon kullanımı kısıtlanmalıdır. Onlara cep telefonunu özendirecek uygulamalar yapılmamalıdır.
- ♦ Reklam ve kampanyalarda özellikle çocukların kullanılmaması gerektiği tüm dünyada bilim insanlarıncı kabul edilmiş olduğu halde, ülkemizde çocukların reklam kampanyalarında kullanılması her geçen gün artmaktadır. Telefon şirketlerinin onlara yönelik pazarlama yapmalarının önüne geçilmelidir. Reklam ve kampanyaların duyuru ve tanıtım biçimi, Reklam Kurulu tarafından kamu sağlığını koruyacak bir biçimde yeniden yapılandırılarak bu tip reklam uygulamalarına son verilmelidir.
- ♦ İlköğretim ve liselerde öğrenciler elektromanyetik alanlar ve etkileri konusunda bilgilendirilmelidir.
- ♦ Yetişkinleri daha uzun süre cep telefonu kullanmaya özendirecek uygulamalar, reklamlar önlenmelidir. Cep telefonunun kullanılmasının zorunlu olduğu durumlarda mutlaka kablolu kulaklık kullanılmalıdır.
- ♦ Çocuk parkları ve okullar; baz istasyonları, trafo binaları ve yüksek gerilim hatlarının hedef alanlarından çıkarılmalıdır.
- ♦ Yüksek gerilim hatlarının güvenlik koridorlarına uyulmalı, koridor içinde yerleşime izin verilmemelidir. Yerleşim bölgelerindeki yüksek gerilim hatları güvenli bir biçimde yeraltına alınmak suretiyle elektrik ve manyetik alan değerleri düşürülmelidir.
- ♦ Elektromanyetik alan oluşturan cihazlarla ilgili olarak tüketiciler, sağlık ve güvenlik bakımından bilgilendirilmeli ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı sağlanmalıdır. Özellikle "Özgül Soğrulma Oranı" (SAR) değeri düşük olan cep telefonları tercih edilmelidir.
- ♦ Sağlık Bakanlığı; elektromanyetik dalgaların insan sağlığı üzerindeki riskleri konusunda halkı bilgilendirmelidir. İlgili rahatsızlıkların saptanması ve önlenmesine yönelik bilimsel çalışmaları teşvik etmelidir.
- ♦ Belediyeler yasalar gereği, bölgelerindeki elektromanyetik alanlar ile ilgili yapısal düzenlemeler için yetkilerini kullanmalıdırlar. Baz istasyonlarının kurulmasında GSM operatörleri; belediyelere, çevre ve sağlık otoritelerine kurdukları antenin yükseklik ve yönü, frekans, güç yoğunluğu ve elektromanyetik alan şiddeti gibi teknik ayrıntıları ve güvenlik sertifikası bilgilerini vermekle yükümlü tutulmalıdır Belediyeler, baz istasyonları raporlarının güncelleştirilmiş listelerini tutmalı, baz istasyonu envanterini çıkartmalı ve bu bilgileri halka duyurmak üzere web

sitelerinde yayınlamalıdır.

- ♦ Şehirlerin elektromanyetik alan haritaları belediyeler tarafından çıkartılmalı ve belirli aralıklarla güncellenmelidir. Yeni tesislerin kurulumunda bu veriler dikkate alınmalıdır.
- ♦ Baz istasyonları, trafoların ve yüksek gerilim hatlarının periyodik elektromanyetik alan ölçüm ve denetleme çalışmaları kamu kurumları eliyle yapılmalıdır. Ölçüm değerleri; ölçümlerin kim tarafından ve hangi tarihte yapıldığı tesisin üzerinde belirtilmelidir.
- ♦ Yurttaşlar, kurulacak tesisler ile ilgili olarak yer seçimi konusunda karar süreçlerine katılabilmelidir. Belediyeler kuruluş yeri onayı vermeden önce çevre sakinlerinin görüşlerine mutlaka önem vermelidirler. Yer seçiminin uygunluğuna karar verecek yeterli teknik eleman istihdamı olmayan belediyeler, üniversiteler veya meslek odalarından görüş almalıdırlar.
- ♦ Elektromanyetik alan kaynakları (baca, reklam tabelası su deposu, klima gibi yerlere gizlenen, trafo merkezleri, baz istasyonları vb. tesisler) halktan gizlenmemeli, bulundukları yerler kamuoyu ile paylaşılmalı ve peyzaja uygun düzenlemeler de dâhil risklerinin açık ve okunaklı bir şekilde belirtilmesi ile birlikte tehlike ve uyarı levhalarının bulunması sağlanmalıdır.
- ♦ Elektromanyetik alan ve etkilerine ilişkin düzenlemelerde Sağlık Bakanlığı, Türkiye Elektrik İletim A.Ş.(TEİAŞ), Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ve GSM operatörleri, üniversitelerle, belediyelerle ve meslek örgütleri ile işbirliği içinde olmalı, görüş ve önerilerinin dikkate alınması sağlanmalıdır.
- ♦ Elektromanyetik alanlar ile ilgili mevcut yönetmelikler bilimsel çalışmalar ışığında yeniden düzenlenmeli, Birleşmiş Milletler "İhtiyatlılık ilkesi" tam olarak uygulanmalıdır. Kamu sağlığına önem veren ve riskleri asgari düzeyde tutmaya çalışan ülkeler gibi, Türkiye'de de Uluslararası İyonize Olmayan Radyasyondan Korunma Komisyonu'nun (ICNIRP) önerdiği elektrik alan şiddetinin 1/10 düzeyi kullanılmalıdır. Elektrik alan şiddeti limit değerleri; cihaz başına 900 MHz için 4 V/m, 1800 MHz ve 2100 MHz için 6 V/m olarak, birden fazla sistemin varlığında ortamın toplamı 4 V/m olarak yeniden düzenlenmelidir. Bu değer konutlarda, okullarda ve işyerleri gibi duyarlı mekanlarda 1 V/m yi geçmemelidir.
- ♦ Baz istasyonlarının günlük mesafelerinin artırılması ve olabildiğince sürekli yaşam alanlarından uzaklaştırılması sağlanmalıdır.
- ♦ Halk sağlığının korunmasında ulusal mevzuatla sınırlı kalmayıp, evrensel hukuk kuralları dikkate alınmalıdır.
- ♦ Halkın sağlıklı yaşama hakkı sadece limit değerler ile sınırlandırılmamalıdır. "İletişim Özgürlüğü" adı altında insan sağlığını tehdit eden riskli hukuksal düzenlemeler toplum yararını gözetir bir perspektifle düzeltilmelidir.
- ♦ Aynı bölgede bulunan baz istasyonları ortak anten kullanım yönetmeliğine göre birleştirilmeli ve aynı tesislerin kullanımı sağlanmalıdır.

Sempozyumu düzenleyen üç meslek örgütü olarak; toplumsal sorumluluk ve rollerimiz gereği, bu alandaki çalışmaları sürdüreceğimizi ve her türlü çalışmayı destekleyip, bu çalışmalar içersinde daha çok yer alacağımızı belirtir; Sempozyum nedeniyle bir araya gelen üç meslek örgütü olarak; birlikte çalışma ve birlikte üretme ilkesiyle başladığımız bu birlikteliğe devam edeceğimizi kamuoyuna ilan ederiz

İSTANBUL TABİP ODASI - ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL BAROSU